

عنوان مقاله:

مصاحف همبسته متعلق به مکتب بصره (نسخه منسوب به امام علی در آستان قدس، نسخه منسوب به هارون الرشید و نسخه ۵۱۲۲ در کتابخانه ملی فرانسه) تلاش برای تاریخ گذاری و تعیین خاستگاه

محل انتشار:

پژوهشنامه مطالعات تاریخی قرآن و حدیث، دوره 28، شماره 71 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

آلاء وحیدنیا - استادیار، گروه مطالعات قرآن، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

در میان نسخه های کهن قرآنی متعلق به قرون نخست اسلامی، مجموعه ای از مصاحف خطی یافت می شود که نظام آوانگاری ثبت شده در آنها ویژگی خاصی در اعراب گذاری هاء ضمیر مفرد مذکر نشان می دهد. در این دست مصاحف هاء ضمیر مفرد مذکر که گاه از آن تعبیر به هاء کنایه می شود در کلماتی که قبل از آن یاء ساکنه یا کسره آمده باشد همچون: "الیه"؛ "فیه"؛ "علیه"؛ "اخیه"؛ "بعده"؛ "فضله" و... همچنین هاء متصل به فعل مجزوم که از آن تعبیر به هاء اضمار می شود در کلماتی چون: "یوده"؛ "نوته"؛ "یتقه"؛ "نصله" و ... دارای علامت ضمه هستند. تنها مورد استثناء در این دسته، واژه "به" است که علامت کسره را برای هاء نشان می دهد. بررسی سه نسخه تقریباً کامل، از میان چندین نسخه یافت شده با این خصوصیت نشان داد که این مصاحف نه تنها دارای خصوصیات مشترک نسخه شناختی همچون خط نگارش و قطع مصحف اند. بلکه ویژگی های متنی و قرائی موجود در این مصاحف تعلق به مکتب بصره را در هر سه نسخه نشان می دهد. بنابراین با مجموعه ای از مصاحف همبسته مواجه ایم که احتمالاً مابین اواخر قرن دوم تا اواخر قرن چهارم، در منطقه بصره و توابع آن همچون مناطقی از ایران تولید شده اند.

کلمات کلیدی:

نسخه خطی، قرائت، بصره، اعراب گذاری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1523276>

